

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 546/22
18.7.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија др Драгице Попеску, председника већа, Светлане Павић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марица Радовановић, адвокат из Београда, ул. Цара Душана бр.92, против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, из Београда, ул. Косовска бр.31, ради накнаде штете, вредност предмета спора 1.764.750,00 динара, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 24411/20 од 30.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 24411/20 од 30.09.2020. године, у делу става другог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 1.764.750,00 динара и у ставу трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 24411/20 од 30.09.2020. године, у преосталом делу става другог изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на досуђени износ главног дуга од 1.764.750,00 динара плати камату почев од 30.09.2020. године, по стопи коју прописује Закон о затезној камати, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, док се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате почев од 14.05.2015.године, па до 30.09.2020.године и да камата буде исплаћена по стопи предвиђеној Законом о висини стопе затезне камате.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 1.764.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од 14.05.2015. године, по стопи предвиђеној Законом о висини стопе затезне камате, у року од 15 дана. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 219.845,00 динара, у року од 15 дана.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући пресуду из свих законом прописаних разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11 са свим изменама и допунама) и оценио да је жалба тужене делимично основана.

Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени пази по службеној дужности, нити другим повредама поступка које би биле битне, а неосновано се жалбом тужене указује на битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе, имајући у виду да је изрека ожалбене пресуде у вези са одлуком о основном захтеву јасна и разумљива, те да су разлози о одлучним чињеницама у складу са утврђеним чињеничним стањем.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.05.2015.године на подручју Општине Ивањица, услед елементарне непогоде града оштећен је засад малина и купина тужиоца. Пре отпочињања ове непогоде није извршено испаливање ракете противградне заштите. На основу решења Општине Ивањица од 17.05.2016. године, о расподели наменских средстава на име помоћи Републике Србије за ублажавање насталих последица штете од елементарне непогоде од града, у мају 2015.године тужиоцу је исплаћен износ од 20.250,00 динара, што представља 2% од укупне штете које је тужилац претрпео, а коју је од стране општинске комисије проценио на износ од 945.000,00 динара. Из налаза и мишљења судског вештака за пољопривредну област, утврђено је да укупна штета на засаду малина и купина тужиоца износи 1.785.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 154 ЗОО, у вези члана 132, у вези члана 4 Закона о ванредним ситуацијама, закључио да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед олује са градом што је било дана 14.05.2015. године, због пропуста у успостављању система противградне заштите за 2015. годину (пропустио да ангажује лице ради испаливања противградних ракета и да те ракете набави), па у мају те године нису испалене противградне ракете на подручју Општине Ивањица. Непоступање тужене је

у директној узрочнопоследичној вези са настанком штете коју је тужилац претрпео, па је тужена у обавези да исту тужиоцу накнади, у складу са чланом 154 став 1 Закона о облигационим односима. Следом изнетог првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцу накнади материјалну штету у износу од 1.764.750,00 динара, која представља преостали неисплаћени део накнаде за штету, која је утврђена решењем од 17.05.2016. године, донетом од стране Владе Републике Србије о коришћењу средстава за накнаду штете услед елементарних непогода. Тужиоцу на досуђени износ накнаде штете припада и камата од 14.05.2015. године, као дана настанка штете сходно члану 277 Закона о облигационим односима.

Оцењујући наводе жалбе тужене, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 172 став 1 ЗОО, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Постојање основа за накнаду штете према цитираној законској одредби претпоставља услов да је државни орган штету проузроковао незаконитим или неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа правног лица, сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примене, док се под неправилним радом подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности, чиме се повређује право или интерес неког лица.

Одредбом члана 2 Закона о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС" бр. 111/09...93/12), Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са тим законом и другим прописима, програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту, док су у смислу члана 3 тачка 2 истог закона, основни задаци система заштите и спасавања, између осталог и заштита, као скуп превентивних мера усмерених на отклањање могућих узрока угрожавања; смањење утицаја елементарних непогода; спречавање других несрећа, а у случају да до њих дође, умањење њихових последица. Ванредна ситуација је, према члану 8 тачка 1 истог закона, стање када су ризици и претње или последице катастрофа, ванредних догађаја и других опасности по становништво, животну средину и материјална добра, таквог обима и интензитета, да њихов настанак или последице, није могуће спречити или отклонити, редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге, средства, уз појачан режим рада. Елементарна непогода је догађај хидрометеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокована деловањем природних сила, као што су, између осталог, олује, јаке кише, град и друга атмосферска пражњења и друге природне појаве већих размера, које могу да угрозе здравље и живот људи или да проузрокују штету већег обима, у смислу тачке 3 исте одредбе Закона о ванредним ситуацијама.

Одредбом члана 20 тачка 19 Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 129/07, 83/14), која је важила у време спорног догађаја, општина преко својих

органа, у складу са Уставом и законом, између осталог, организује заштиту од елементарних и других непогода и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица. Истовремено, одредбом члана 132 Закона о ванредним ситуацијама, прописано је да Република Србија финансира опремање и оспособљавање Републичког штаба и окружних штабова за ванредне ситуације, изградњу и одржавање телекомуникационо-информационог система заштите и спасавања, трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите од значаја за Републику Србију и извршавање управних, стручних и других задатака заштите и спасавања, поред тога што финансира и пружање материјалне помоћи при отклањању последица елементарних непогода и др. Будући да у субјекте система заштите и спасавања у смислу члана 4 наведеног закона спадају (поред органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица, професионалних и других организација, грађана и др.), органи државне управе, као и министарства, то је неспорно тужена Република Србија одговорна за насталу материјалну штету.

У конкретном случају, тужена Република Србија је преко својих органа била у обавези да организује мере заштите, односно мере смањења утицаја и ублажавања и отклањања последица елементарних непогода (сходно члану 3 тач. 2 и 5 Закона о ванредним ситуацијама), путем усмеравања својих средстава, ради прибављања система заштите, а у том смислу и благовременог ангажовања кадра Министарства унутрашњих послова (МУП) у ванредним ситуацијама, као органа државне управе који спада у субјекте система заштите и спасавања, сходно члану 4 став 1 тачка 1 наведеног закона. Одредбом члана 11 ст. 1 и 2 тач. 5 и 7 овог закона, прописано је да МУП Р. Србије у оквиру свог делокруга предлаже и спроводи политику о питањима заштите и спасавања и у тој области координира рад са свим субјектима заштите и спасавања по питањима организације, планирања, припреме и спровођења мера и активности превенције и смањења ризика, заштите и спасавања (организује телекомуникационе и информатичке системе за потребе руковођења и координацију заштите и спасавања и преноса података и информација и њихову заштиту) и припрема и спроводи безбедоносну заштиту простора, инфраструктуре и објеката од значаја за предузимање мера и извршавање задатака заштите и спасавања. Такође, у смислу одредбе тада важећег члана 11 Закона о министарствима („Сл. гласник РС“, бр. 44/14), МУП обавља послове државне управе који се односе на заштиту живота, личне и имовинске безбедности грађана, па тако и послове који се односе на противградну заштиту.

Како према члану 132 тач. 7 и 8 Закона о ванредним ситуацијама, Република Србија финансира трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите и спасавања од значаја за Републику Србију, као и за извршавање управних, стручних и других задатака заштите и спасавања, поред тога што финансира и пружање материјалне помоћи при отклањању последица елементарних непогода, била је у обавези да преко својих органа спроведе мере заштите од града, јер у субјекте система заштите и спасавања спадају и органи државне управе, па и министарства. Стога произлази да је тужена Република Србија била у обавези да преко МУП-а заштити од елементарних непогода подручје у којем живи тужилац и у коме се налази његово пољопривредно газдинство, односно да успостави функционисање система противградне заштите, у смислу одредбе члана 132 у вези са чланом 4 наведеног закона (изградња и одржавање даљинског управљања системом за

узбуњивање), јер је непоступање у складу са тим одредбама директно узроковало штету тужиоцу, коју је тужена у обавези да му надокнади, на основу одредбе члана 172 став 1 у вези са чланом 154 став 1 ЗОО.

У овом случају је очигледно да је штета за тужиоца настала услед пропуста и неблаговременог поступања органа тужене, будући да Сектор за ванредне ситуације МУП, није благовремено успоставио систем противградне заштите, иако ово министарство координира радом свих субјеката система заштите и спасавања, у смислу члана 11 став 2 тачка 5 цитираног закона по питањима организације, планирања, превенције, спровођења мера и активности заштите и спасавања у шта спадају и телекомуникациони и информатички системи за потребе руковођења и координације заштите и спасавања и преноса података и информација, па и у области противградне заштите (према тада важећем члану 11 Закона о министарствима). Како је Сектор за ванредне ситуације у то време при МУП обављао послове управне, организационо-техничке, превентивне, оперативне, програмске, планске, информативне и друге природе, ради организовања и спровођења мера заштите и спасавања људи материјалних и културних добара и животне средине и од елементарних непогода, пошто Република Србија, поред јединственог система заштите од елементарних непогода, мора да обезбеди финансирање опреме и оспособљавање даљинског управљања тим системом, у смислу чл. 2, 132 тач. 7 и 8 Закона о ванредним ситуацијама, а у субјекте ове заштите спадају и органи државне управе, па и МУП, то је у конкретном случају на туженој била обавеза да штету спречи сузбијањем града, наредбом за испаливање ракета. Правилно је првостепени суд утврдио да укупно неисплаћена штета тужиоцу износи 1.764.750,00 динара.

Стога су неосновани жалбени наводи тужене да Министарство унутрашњих послова не може бити пасивно легитимисано у овој парници, јер је Законом о изменама и допунама Закона о министарствима (“Сл.гласник РС” бр.54/15), прописано да РХМЗ преузима од МУП-а Сектора за ванредне ситуације запослене и постављена лица, као и права и обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву за вршење надлежности у области противградне заштите, дудући да је штета настала дана 14.05.2015.године, односно пре ступања на снагу наведених Измена и допуна Закона о министарствима.

Неосновани су и наводи жалбе тужене да Република није пасивно легитимисана већ јединице локалне самоуправе, јер из цитираних законских одредби недвосмислено произлази да је организовање противградне заштите у искључивој надлежности тужене, а не јединица локалне самоуправе. У конкретном случају органи Републике Србије су пропустили предузимање мера у успостављању противградног система одбране, па јединица локалне самоуправе, општина Ивањица у конкретном случају, није ни могла да предузме мере у испаливању противградних ракета.

Неосновани су и наводи жалбе да се ради о граду као “вишој сили”, имајући у виду да је управо због ових атмосферских падавина предвиђена противградна заштита, а што је законом регулисано, на који начин држава пружа помоћ, не само лицима која су претрпела штету, већ и превентивну заштиту од временских непогода проузрокованих деловањем природних сила, које могу бити природне појаве већих размера, а којима се може нанети штета већег обима. При томе, појава градоносних облака се у метеоролошком смислу може предвидети и предузимањем одговарајућих

мера на који начин се штета може у претежном делу спречити, па супротно наводима жалбе тужене у овом случају град не представља вишу силу да би тужена у смислу одредбе члана 177 Закона о облигационим односима била ослобођена од одговорности.

Неосновани су наводи жалбе тужене да у конкретном случају постоји и допринос тужиоца у виду пропуста да узме учешће у предузимању мера за евентуално умањење штете, јер је првостепени суд оценио да тужена није доказала да је на страни тужиоца било доприноса у насталој штети, с обзиром на то да тужилац као пољопривредни произвођач није могао сам да своје поседе заштити од града, јер је успостављање противградног система у надлежности органа тужене. С друге стране, евентуално постављање заштитних мрежа изискује велика новчана средства код плантажног узјајања воћа или других пољопривредних култура, што у овом случају није у питању, будући да се ради о малом пољопривредном домаћинству, због чега и по налажењу овог суда пропуст је искључиво на органу тужене.

Правилна је одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка јер је иста одлука донета сходно успеху странака у спору, а на основу одредбе чл. 153, 154 и 155 ЗПП, при чему извршено преиначење у погледу споредног потраживања није утицало на висину досуђених трошкова.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужене не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде у овом делу, то је овај суд применом одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, одлука о камати и каматном почетку заснована је на погрешној примени материјалног права.

Наиме, одредбом члана 277 ЗОО, прописано је да странка која задолжни са испуњењем новчане обавезе, поред главнице дугује и камату. Доспелост накнаде штете као вида новчане обавезе у смислу одредбе члана 189 наведеног закона, наступа даном доношења судске одлуке, имајући у виду да се тог дана одређује висина накнаде која припада оштећеном лицу. Како је у овом случају првостепена одлука донета 30.09.2020.године, то тужиоцу камата на досуђени износ накнаде штете припада почев од тог датума, због чега је у вези са каматним почетком ожалбена пресуда преиначена, тако што је тужиоцу на износ досуђене накнаде штете, досуђена и камата почев од 30.09.2020.године, па до коначне исплате, док је захтев истог за досуђење камате почев од 14.05.2015.године, па до исплате, одбијен као неоснован.

С друге стране, дана 25.12.2012.године ступио је на снагу Закон о затезној камати („Службени гласник РС“ бр. 119/12), ког датума је престао да важи Закон о висини стопе затезне камате, те је досуђивањем камате по раније важећем закону погрешно примењено материјално право, због чега је овај суд ожалбену пресуду и у том делу става другог изреке преиначио, тако што је тужиоцу на износ накнаде штете досудио камату према важећем Закону о затезној камати и применом одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Ставом трећим изреке, у смислу одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер је његова жалба у вези са

одлуком о главној ствари оцењена као неоснована.

Председник већа-судија
др Драгица Попеску, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић